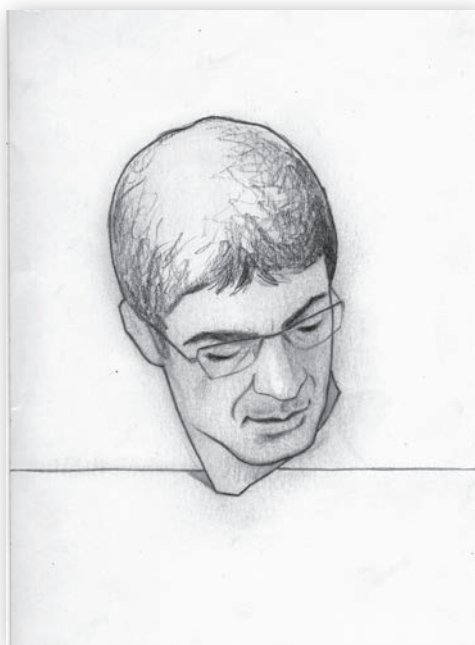

HOMENATGE A

JORDI ROVIRA SORIANO

(1966-2014)

FILL PREDILECTE DE TARRAGONA

BIBLIÒFILS DE TARRAGONA

REAL SOCIETAT ARQUEOLÒGICA TARRACONENSE

TARRAGONA, 14 D'ABRIL DE 2015

PÒRTIC

Jordi Rovira Soriano va ser una figura extraordinària en molts aspectes. La seva sobtada mort ha deixat trasbalsats a familiars, amics i coneixedors de la seva vàlua i trajectòria personal. Amb la seva desaparició la ciutat perd una de les veus més pròpies, lliures i lúcides, així com un patrimoni intel·lectual que encara havia de ser molt fecund per Tarragona. Amb ell s'esvaeix una visió diferent en la comprensió i gestió de la ciutat, sobretot en el llegat patrimonial i arqueològic.

El seu caràcter polifacètic el portà a desenvolupar una ingent tasca en la recerca, salvaguarda i protecció del patrimoni monumental, cultural i històric tarragoní. En aquest últim àmbit d'actuació, va estar íntimament lligat a la Reial Societat Arqueològica Tarraconense, primer com a Secretari i després com a President des del 2011, desenvolupant amb zel i passió tasques de salvaguarda i difusió del vast llegat patrimonial tarragoní. Ningú com ell tenia tan interioritzada la noció de bé comú i de servei públic, sentint com a pròpia qualsevol destrucció o atac als monuments de Tarragona i entorn. El seu amor pel coneixement i el llibre com a objecte de culte i de col·leccionisme, el portà a ser ànima destacada de l'Associació Bibliòfils de Tarragona. Seguint en el món de la bibliofília, va atresorar també una ingent biblioteca privada de temàtica tarragonina i entorn, així com un arxiu documental, enriquit i ampliat seguint la trajectòria i tasca inicial del seu pare Jordi Rovira Salvat.

Precisament des de les dues institucions amb les què més vinculació va tenir en els últims anys, s'edita el present opuscle que intenta desglossar amb pinzellades impressionistes primer la seva trajectòria vital i de forma més detallada, en segon lloc, un recull bibliogràfic com a testimoni de la seva prolífica obra i llegat intel·lectual des dels àmbits més diversos.

Tot i l'efímer de l'existència humana, la irrepetible figura de Jordi Rovira Soriano, trobarà el seu lloc dins de la història de la seva estimada Tàrraco, com un dels referents que més va lluitar per defensar-la i donar-la a conèixer. Que aquest humil opuscle serveixi per perllongar en el seu just record al nou Fill predilecte de Tarragona.

NOTES BIOGRÀFIQUES

El 6 d'octubre de 2014 fou un dia nefast per Tarragona, un dia en que la ciutat perdé un dels fills que més l'estimava i més la coneixia: en Jordi Rovira i Soriano. El Jordi havia nascut a Tarragona el 26 de febrer de 1966. Fou el primer fill de Jordi Rovira Salvat i Pilar Soriano López, que regentaven un conegut negoci de vins, "La Teclera", a la Bocacalle. Va estudiar la Primària al Col·legi Sant Pau per passar després al Seminari Menor de Sant Pau (1980-1983), on féu el Batxillerat i el COU. S'inclinà després per cursar Geografia i Història a la Facultat de Lletres de Tarragona (1984-1989).

De ben jove va adquirir afició pel col·leccionisme, en un principi bàsicament de segells i monedes. Esperonat per l'exemple del seu pare i amb el gran amor que sentia per Tarragona, va mostrar interès per tot allò relacionat amb la ciutat. També des de molt aviat el van atraure les restes arqueològiques amb visites freqüents als monuments i museus, i també a les biblioteques i arxius, especialment a l'Arxiu Històric Arxidiocesà de Tarragona en companyia del seu pare i de l'enyorat mn. Salvador Ramon.

El fet que pare i fill compartissin aficions va fer que les col·leccions que havia format el seu pare es multipliquessin en quantitat i qualitat exponencial quan van ser heretades pel fill. Amb els anys, en efecte, el Jordi acabaria arreplegant una quantitat ingent d'objectes relacionats amb Tarragona. Es tracta principalment de paper. En primer lloc, la col·lecció bibliogràfica, sense dubte una de les més completes de la ciutat, on hi figuren gairebé tots els llibres i fulletons impresos a Tarragona i una infinitat que directa o indirectament hi fan referència, alguns d'ells peces úniques que no figuren en el catàleg de cap biblioteca. Però no només els milers de llibres de Tarragona. Com l'arqueologia i la història li apassionaven, havia format també una rica col·lecció de llibres relatius a aquests temes.

Impressionant era també l'arxiu, format per milers de fitxes amb referències escrites pel seu pare i continuades després per ell. A l'arxiu, organitzat per temes, hom hi podia trobar qualsevol cosa relacionada amb la ciutat. I encara més. Segells, monedes, objectes de tota mena, no acabaríem. I una col·lecció especial que estimava: la de teatre. De fet ho portava a la sang, ja que el Teatre Principal de Tarragona havia estat a càrrec dels seus avantpassats. Abans que el teatre es convertís en un munt de runa, la família va salvar els objectes que es feien servir en les representacions. I a més, els impresos de les obres de teatre. Precisament el Jordi posseïa una de les millors col·leccions impreses de teatre en català que hi ha al nostre país, així com una gran quantitat d'opuscles i programes de mà de les obres que es representaven a Tarragona.

Com a resultat de tota aquesta activitat, amb el pas del temps va assolir un gran coneixement sobre la ciutat producte de la seva afeció a la lectura, inicialment del *Butlletí* de la Reial Societat Arqueològica Tarraconense, i a l'observació directa dels monuments tarragonins.

El coneixement que tenia el Jordi sobre Tarragona era aclaparador. Podríem dir que era un “especialista” en la seva ciutat natal. I quan escric Tarragona no estic pensant en algun aspecte concret com podria ser la seva història, els seus carrers o la literatura que s’hi havia generat. Ell abastava tots els camps; evidentment la història i els monuments (que era el que més li agradava), però també tots els altres camps: l’urbanisme, la nomenclatura urbana, les tradicions, les famílies, les institucions, la bibliografia, etc. Del seu vast coneixement en són mostra sobretot els articles de diari publicats a *La Vanguardia* on tractava els aspectes més insòlits de la ciutat, sempre sorprenents i novedosos. I eren uns articles que sovint no li suposaven cap esforç; en tenia prou en obrir qualsevol caixa del seu arxiu i, amb les notes que hi trobava, teixir un text que sempre era atractiu als lectors.

Aquest vast coneixement va propiciar que la seva tasca laboral es centrés també en la difusió de la ciutat, com a guia oficial. Va treballar en aquest sector realitzant visites guiades a públics del tot heterogenis, també en llengües estrangeres, com el francès, que dominava a la perfecció, l’anglès o l’italià. En aquesta dinàmica fou un dels fundadors de l’empresa Itinere. L’excel·lent posada en escena i domini històric sobre la ciutat es manifestà en una extraordinària tasca d’interpretació del patrimoni en la que no només es limità a difondre la genuïnitat i importància del patrimoni romà tarragoní, sinó que el seu objecte d’atenció abraçava totes les èpoques i les temàtiques més diverses, la majoria inèdites i desconegudes pel públic en general. També col·laborava regularment a la ràdio, i puntualment en la televisió local, retransmetent diverses vegades la Setmana Santa tarragonina. Igualment, fou un assessor fonamental per la guia *Todo Tarragona* que edità Escudo de Oro.

Una de les principals herències del Jordi -si més no la que té un vessant més conegut- són les seves publicacions. Preocupat per la difusió del patrimoni i la història de Tarragona, començà a escriure amb només 20 anys articles en la premsa diària i en revistes diverses, principalment d’àmbit local (Programes de Setmana Santa, *Niu d’Art*, *Paratge Tarragoní*, *Claxon*...), però també en congressos d’àmbit comarcal o nacional, quasi sempre en col·laboració amb Andreu Dasca. Va col·laborar en la realització de nombrosos col·leccionables amb el *Diari de Tarragona* i va impulsar i coordinar l’edició d’una sèrie de publicacions per fascicles sobre la història de Tarragona, des de l’antiguitat fins l’època contemporània.

La seva primera experiència com editor fou la publicació de la revista *Paratge Tarragoní*, junt amb Manel Güell, un altre dels seus col·laboradors. Junts feren possible el naixement d’aquesta revista especialitzada en genealogia que tingué una seguida de 12 números

Jordi Rovira amb el domini que posseïa sobre els aspectes més heterogenis de la història de la ciutat i una òptima posada en escena, excel·lia en les tasques d'interpretació del patrimoni que desenvolupava en infinitat de visites guiades per la ciutat de Tarragona i entorn. En la imatge, durant les explicacions en una d'aquestes visites pels carrers de Tarragona amb un selecte i entusiasta grup de visitants del Centre d'Estudis Canongins.

(1989-1990), la qual es reconvertí després en una sèrie de monografies breus, de les que també se'n publicaren 12 entre 1990 i 1994, tot emparat per la Societat Catalana de Genealogia, Heràldica, Sigil·lografia i Vexil·lologia de la que els dos formaven part. Eren uns petits volums de 30-40 pàgines editats en paper verjurat dels que s'imprimien 100 exemplars numerats. Fins i tot en fou l'autor d'algun d'ells, com el dedicat a un dels seus estimats monestirs: Vallbona de les Monges.

El 1991 editava un llibre de luxe (que podríem considerar un primer coqueteig amb la bibliofília) sobre la universitat de Tarragona: *Universitat de Tarragona: la reial provisió de 1775 i la seva supervivència legal*, just quan la nova universitat començava a donar les primeres passes.

Després dels primers treballs encetà, junt amb Andreu Dasca, una sèrie certament ambiciosa que tenia per objectiu reeditar velles obres referents a Tarragona esgotades i de difícil accés -com el volum XXIV de la *España Sagrada* de Flórez- o altres d'inèdites -com la *Vida del gloriós màrtir i ermità sant Magí*-. M'estic referint, com es pot endevinar fàcilment, a la Biblioteca Tarraconense, una sèrie que arribà a publicar

fins a 14 monografies entre 1992 i 1995 que comptaven sempre amb l'acurada edició i de vegades estudi introductori del Jordi, sovint en col·laboració amb Andreu Dasca o d'altres autors i amics seus, com mn. Salvador Ramon o Manel Güell.

Producte d'aquella primera etapa (1986-1995) són també iniciatives com l'àlbum de cromos *Fem Tarragona per als Petits* (1990), que assolí un gran èxit entre el públic, i la publicació amb el *Diari de Tarragona* de diverses làmines antigues.

Com a conseqüència de la seva col·laboració amb el Laboratori d'Arqueologia de la Universitat, participà també en l'edició del primer volum dels *Documents d'Arqueologia Clàssica*, on hi presentà un treball sobre el fòrum provincial. Posteriorment va coeditar amb Jordi Diloli, de l'Àrea d'Història Antiga de la mateixa Universitat, emparat en la Societat Arqueològica i el Centre d'Estudis Antoni Agustí, els tres primers números de la revista *Citerior*, corresponents als anys 1995, 1998 i 2002.

També publicà treballs en el sí de Bibliòfils de Tarragona, de qui era un membre destacat, com les bibliografies de Schulten i Alföldy o el recull d'edicions del Quixot d'Avellaneda, aquest últim en col·laboració amb Eloy Hernández.

Publicà diverses monografies com a coautor: entre les que cal destacar la *Història de la Reial Societat Arqueològica Tarraconense* (1994), *La torre dels Escipions* (1994), *Arquitectura i urbanisme de la Part Alta de Tàrraco en època republicana i imperial* (2009), i especialment la seva darrera obra, *Tàrraco. Guia Arqueològica* (2012), amb 350 pàgines escrites juntament amb Òscar Martín, així com la recent edició castellana ampliada i revisada de la mateixa, que és una mostra de fins on arribava el seu coneixement de la ciutat antiga.

Paral·lelament col·laborà amb la premsa diària, destacant sobretot l'heterogeneïtat i riquesa dels continguts dels articles de la seva secció "Amb T de Tarragona" que publicà a *La Vanguardia* entre els anys 2008 i 2013; un total de 253 articles sobre els temes més diversos i curiosos amb un sol denominador comú: Tarragona. La producció literària és impressionant: al voltant d'uns 340 articles en la premsa diària i 142 treballs més que es reparteixen entre llibres, pròlegs, edicions crítiques, articles en revistes, etc.

A la Societat Arqueològica, a part de la monumental Història i la Guia, hi publicà pocs articles; només tres en el *Butlletí Arqueològic*, tot i que en tenia un altre en preparació sobre el magnífic paviment medieval de la Catedral, tan malmès en la lamentable "restauració" -per dir-ho d'alguna manera- de que ha estat objecte darrerament. Publicà també una monografia conjuntament amb Òscar Martín, així com la introducció del llibre de la inscripció de l'amfiteatre de Géza Alföldy.

Fotografia de Jordi Rovira i Géza Aldödy l'octubre de 2010.

Precisament amb Alföldy hi va tenir una intensa relació i bona amistat, com mostra que el professor hongarès fes patent el seu agraïment en el seu discurs amb motiu del seu doctorat *honoris causa* per la Universitat Rovira i Virgili i també en el seu pròleg de la nova edició del *Corpus Inscriptionum Latinarum*, en el que -per cert- hi va col·laborar intensament. En aquest sentit, cal recordar que el Jordi, a través de l'Arqueològica i Bibliòfils, va promoure que li fos concedida la Medalla d'Argent de la ciutat el juny de l'any 2008 i, després, que el 1er congrés Tarraco Biennal fos dedicat a la seva persona. Precisament l'Arqueològica muntà -amb motiu d'aquell congrés l'any 2012- una exposició bibliogràfica sobre Alföldy on es publicà una acurada bibliografia que preparà el mateix Jordi Rovira. Dos anys abans, havia editat en la mateixa sèrie una bio-bibliografia d'un altre professor íntimament vinculat a Tarragona: Adolf Schulten.

En el món associatiu, era membre de nombroses entitats culturals de Tarragona i fou soci molt actiu d'algunes d'elles. A principis dels noranta, en la secció tarragonina de la Societat Catalana de Genealogia, Heràldica, Sigil·lografia i Vexil·lologia i de l'Ateneu de Tarragona, entitat de la qual arribà a ser-ne secretari.

Però no hi ha dubte que per afinitat amb els seus interessos se sentí especialment a gust a la Reial Societat Arqueològica Tarraconense. Ingressà el 1987 i entrà a la Junta Directiva en qualitat de vocal el 1992. L'any 1999 fou escollit Secretari i el 2011 President, càrrec que ostentà fins el seu decés l'any 2014. La seva estimació per la Societat fou molta.

Fotografia de Jordi Rovira presa des del balcó de la Reial Societat Arqueològica Tarraconense, amb la seva estimada Catedral al fons.

Conscient que era una de les més venerables institucions de la ciutat, responsable del salvament de nombrosos monuments al llarg de la seva dilatada existència, de seguida va comprendre que era una magnífica tribuna per lluitar en favor del mai prou valorat patrimoni monumental de la ciutat. Des de l'Arqueològica organitzà la defensa de diferents monuments de Tarragona, amb millors o pitjors resultats segons les atzaroses decisions dels tècnics de torn o els interessos dels polítics que movien els fils.

Fou també membre destacat de Bibliòfils de Tarragona, on publicà diversos opuscles i desenvolupà la seva passió pel llibre com a obra d'art i objecte de col·leccionisme.

La seva mort sobtada, a finals del 2014, ha aturat de cop la trajectòria d'un personatge únic i irrepetible que encara havia de donar molt per Tarragona. Als seus amics, ens deixa orfes de gaudir-lo com a persona de conversa intel·ligent i refinat humor anglès. No hi ha dubte que difícilment tornarà a haver-hi a Tarragona una persona amb un coneixement tan profund de la seva ciutat i tan compromesa amb ella com el Jordi.

BIBLIOGRAFIA DE JORDI ROVIRA SORIANO

PUBLICACIONS

1986

Andreu Dasca; Jordi López; Josep M. Macias; Joan Menchon; Jordi Rovira: "Evolució històrica de l'església de Sant Llorenç", *Programa de Setmana Santa del Gremi de Pagesos de Sant Isidre*, Tarragona, 1986, 5-6.

Andreu Dasca; Jordi López; Josep M. Macias; Joan Menchon; Jordi Rovira: "Evolució arquitectònica de l'església de Sant Llorenç", *Programa de Setmana Santa del Gremi de Pagesos de Sant Isidre*, Tarragona, 1986, 7-9.

1987

Andreu Dasca; Jordi López; Josep M. Macias; Joan Menchon; Jordi Rovira: "Estudi de l'interior de la Capella de Sant Llorenç", *Programa de Setmana Santa del Gremi de Pagesos de Sant Isidre*, Tarragona, 1987, 5-9.

Andreu Dasca; Jordi López; Jordi Rovira: "Façana de la muralleta", *Claxon* (17 al 23 d'agost de 1987), Tarragona, 4.

1988

Andreu Dasca; Jordi López; Jordi Rovira: "El Gremi i la visita de Carles IV", *Programa de Setmana Santa del Gremi de Pagesos de Sant Isidre*, Tarragona, 1988, 12.

Andreu Dasca; Jordi López; Jordi Rovira: "1826; el refús del Gremi a un nou impost", *Programa de Setmana Santa del Gremi de Pagesos de Sant Isidre*, Tarragona, 1988, 14-15.

Andreu Dasca; Jordi López; Jordi Rovira: "Les esteles discoïdals de Vilabella", *Joc Vell i Voltes. La revista de Vilabella*, 92, primavera de 1988, Vilabella, 10-11.

Andreu Dasca; Jordi López; Jordi Rovira: "Assaig de metodologia per a l'inventari i catalogació de les esteles funeràries discoïdals: l'exemple de Vilabella", *Jornades d'Estudi sobre les esteles discoïdals dels Països Catalans* (Reus, 1988), Reus, 1993, 33-39.

Andreu Dasca; Jordi López; Jordi Rovira: "L'excursionisme com a fenomen cultural vers els monestirs de Poblet i Santes Creus", *Primeres Jornades de literatura excursionista-Memorial Josep Iglésies i Fort* (Barcelona, 1988), Barcelona, 1988, 31-34.

Andreu Dasca; Jordi López; Jordi Rovira: "Reflexions entorn al reaprofitament d'elements d'altre temps en la Tarragona medieval i moderna", *XXXIII Assemblea Intercomarcal d'Estudiosos* (Granollers, 1987), Granollers, 1988, 269-277.

1989

Jordi López; Andreu Dasca; Jordi Rovira: "Iconografía de los oficios y labores en las estelas medievales de Poblet", *III Congreso de Arqueología Medieval Española* (Oviedo, 1989), vol. II, Oviedo, 1992, 558-565.

Jordi Rovira; Andreu Dasca: "Els aspectes històrics de la vila de Valls segons el qüestionari de Francisco de Zamora (1790)", *XXXV Assemblea Intercomarcal d'Estudiosos* (Valls i Vila-rodona, 1989), vol. II, Valls, 1989, 175-182.

Jordi Rovira: "El gremi als inicis del segle XIX", *Programa de Setmana Santa del Gremi de Pagesos de Sant Isidre*, Tarragona, 1989, 24-25.

Jordi Rovira; Andreu Dasca: "El Regnat de Carles III i la cultura i historiografia tarragonines", *Butlletí del Cercle d'Estudis Històrics i Socials Guillem Oliver*, 2 (juny de 1989), Tarragona, 3-4.

Jordi Rovira: "Els Canals-Puigrubí: una nissaga tarragonina d'impressors", *Paratge Tarragoní*, 1 (juny de 1989), Tarragona, 5.

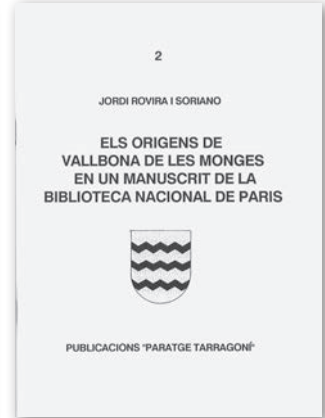
Jordi Rovira: "La Tau: senyal de Tarragona. Símbol universal [I]", *Paratge Tarragoní*, 2 (juliol de 1989), Tarragona, 6-8.

1990

1991

1991

Jordi Rovira: "La Tau: senyal de Tarragona [II]", *Paratge Tarragoní*, 3 (agost de 1989), Tarragona, 8-11.

Jordi Rovira: "El comensal Marià Mari", *Paratge Tarragoní*, 3 (agost de 1989), Tarragona, 17.

Andreu Dasca; Jordi Rovira: "El regnat de Carles III i la cultura i historiografia tarraconense (I)", *Butlletí del Centre d'Estudis Històrics i Socials del Camp de Tarragona Guillem Oliver*, 2 (juny de 1989), Tarragona, 3-4.

Andreu Dasca; Jordi Rovira: "El regnat de Carles III i la cultura i historiografia tarraconense (i II)", *Butlletí del Centre d'Estudis Històrics i Socials del Camp de Tarragona Guillem Oliver*, 3 (setembre de 1989), Tarragona, 4-5.

Jordi Rovira: "Josep Gramunt i Subiela: un gran genealogista i heraldista de Tarragona", *Paratge Tarragoní*, 4 (setembre de 1989), Tarragona, 7-10.

C.M.T. [=Andreu Dasca; Jordi Rovira]: "Hernández i Sanahuja i els albors de l'arqueologia científica", *Niu d'art. Revista de l'Ateneu*, 17 (novembre de 1989), Tarragona, 11.

Andreu Dasca; Jordi Rovira: "El teatre romà de Tarragona", *Niu d'art. Revista de l'Ateneu*, 18 (desembre de 1989), Tarragona, 11.

[Manel Güell; Jordi Rovira]: "Fons arxivístics alguerencs", *Paratge Tarragoní*, 7 (desembre de 1989), Tarragona, 10-11.

1990

Jordi Rovira; Andreu Dasca: "La cultura i l'estament eclesiàstic de Tarragona durant la segona meitat del segle XVIII", *Església i societat a la Catalunya del segle XVIII*, vol. 2, Comunicacions, Cervera, 1990, 407-417.

Jordi Rovira; Andreu Dasca: *Fem Tarragona per als petits* [Àlbum de cromos], Tarragona, 1990, 24.

Andreu Dasca; Jordi Rovira: "El Fòrum provincial i el Pretori", *Niu d'art. Revista de l'Ateneu*, 19 (gener de 1990), Tarragona, 4.

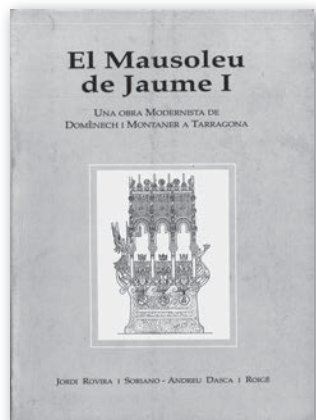
Andreu Dasca; Jordi Rovira: "El Mèdol", *Niu d'art. Revista de l'Ateneu*, 20 (febrer de 1990), Tarragona, 5.

Jordi Rovira: "Segells d'entitats tarraconines del segle XIX", *Paratge Tarragoní*, 9 (febrer de 1990), Tarragona, 16-17.

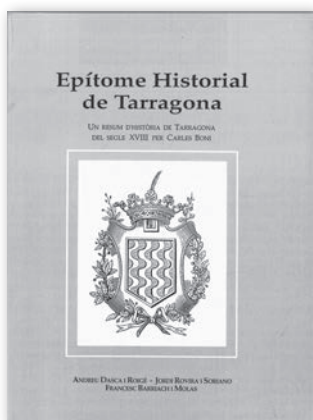
Jordi Rovira: "La problemàtica de la conservació dels suports documentals", *Paratge Tarragoní*, 10 (març de 1990), Tarragona, 12-15.

Andreu Dasca; Jordi Rovira: "El sepulcre egipci de Tarragona", *Niu d'art. Revista de l'Ateneu*, 21 (març de 1990), Tarragona, 9.

Andreu Dasca; Jordi Rovira: "La dissortada història de l'església del Miracle (I)", *Niu d'art. Revista de l'Ateneu*, 22 (abril de 1990), Tarragona, 25.

1991

1993

1994

Andreu Dasca; Jordi Rovira: "Alguns problemes referents a la creació del gremi en el segle XVIII", *Programa de Setmana Santa del Gremi de Pagesos de Sant Isidre*, Tarragona, 1990, 7-8.

Jordi Rovira; Andreu Dasca: "L'atzarosa recuperació de la bandera de la Sang". *Portaveu de la R. i V. Congregació de la Puríssima Sang de N. S. Jesucrist i de la Santíssima Verge de la Soledat*, 5 (8-15 d'abril), Tarragona, 1990, 37.

J.R.S. i A.D.R. [= Jordi Rovira; Andreu Dasca]: *Tarragona en temps dels romans*, opuscle de l'exposició de Manuel Sancho a l'Ateneu de Tarragona, Tarragona, maig de 1990.

Andreu Dasca; Jordi Rovira: "Tarragona en temps de romans", *Niu d'art. Revista de l'Ateneu*, 23 (maig-juny de 1990), Tarragona, 27.

Andreu Dasca; Jordi Rovira: "Mn. Pere Batlle i Huguet, en el record", *Niu d'art. Revista de l'Ateneu*, 25 (agost de 1990), Tarragona, 11.

Andreu Dasca; Jordi Rovira: "Una visió de la Tarragona de 1603", *Niu d'art. Revista de l'Ateneu*, 26 (setembre de 1990), Tarragona, 3.

Andreu Dasca; Jordi Rovira: "Els antics temples de la Tàrraco romano-republicana", *Niu d'art. Revista de l'Ateneu*, 27 (octubre de 1990), Tarragona, 3.

Jordi Rovira; Andreu Dasca: "El futur de la Universitat de Tarragona, hereva d'una llarga tradició històrica", *Niu d'art. Revista de l'Ateneu*, 28 (novembre de 1990), Tarragona, 3.

Andreu Dasca; Jordi Rovira: "Estat de la qüestió sobre alguns aspectes de la romanitat a Tarragona", *Tàrraco Archaeologica*, 1 (novembre 1990), Tarragona, 7-23.

Jordi Rovira; Andreu Dasca: "Una singular lauda sepulcral de la catedral de Tarragona", *Niu d'art. Revista de l'Ateneu*, 29 (desembre de 1990), Tarragona, 27.

1991

Andreu Dasca; Jordi Rovira: *Aproximació a la investigació de la història antiga del Baix Gaià i conclusions de l'estudi del món indígena i el seu procés evolutiu des de l'arribada dels romans fins a les invasions del segle III d. de C.*, Altafulla, 1991, 122.

Jordi Rovira; Jordi López; Andreu Dasca (ed.): *Descripció d'un viatge de Poblet a Santes Creus per Bonaventura Hernández i Sanahuja*, Tarragona, 1991, 26.

Jordi Rovira; Jordi López; Andreu Dasca (ed.): *El pelo de la vieja. Miramar i Prenafeta en una llegenda del segle XIII*, Tarragona, 1991, 39.

Jordi Rovira (ed.): *Universitat de Tarragona: la reial provisió de 1775 i la seva supervivència legal*, Tarragona, 1991, 15.

Jordi Rovira: *Els orígens de Vallbona de les Monges en un manuscrit de la Biblioteca Nacional de París*, Paratge Tarragoní 2, Tarragona, 1991, 32.

1994

1995

1995

Andreu Dasca; Jordi Rovira: "Quelcom més que una col·lecció de cromos", *Niu d'art. Revista de l'Ateneu*, 30 (gener-febrer de 1991), Tarragona, 3.

Andreu Dasca; Jordi Rovira: "La porta romana del Museu Arqueològic", *Niu d'art. Revista de l'Ateneu*, 31 (març-abril de 1991), Tarragona, 21.

Andreu Dasca; Jordi Rovira: "El gremi de pagesos i el comerç del vi l'any 1741", *Programa de Setmana Santa del Gremi de Pagesos de Sant Isidre*, Tarragona, 1991, 42-43.

Jordi Rovira; Andreu Dasca: *Tresors de Tarragona: col·lecció de gravats antics de les comarques de Tarragona*, 31 gravats dins una carpeta, Diari de Tarragona, Tarragona, abril-maig de 1991.

Jordi Rovira; Andreu Dasca: "D'antic hospital a nova seu del Consell Comarcal: una restauració exemplar", *Niu d'art. Revista de l'Ateneu*, 32 (maig de 1991), Tarragona, 22.

Jordi Rovira; Andreu Dasca: "Bonaventura Hernández Sana-huja, arqueòleg de Tarragona", *Programa de festes de l'Av. Maria Cristina, carrers Hernández Sana-huja i López Peláez*, juliol de 1991, Tarragona, 19-21.

Andreu Dasca; Jordi Rovira: "La Colla Jove recupera el seu local per a la ciutat", *L'Espiridió*, 27 (juliol-setembre de 1991), Tarragona, Tarragona, 8.

Jordi Rovira; Andreu Dasca: "Júpiter i Tarragona. La història...", *Niu d'art. Revista de l'Ateneu*, 35 (agost de 1991), Tarragona, 6.

Jordi Rovira; Andreu Dasca: "La Tarragona del segle XIX vista per un exiliat francès", *Niu d'art. Revista de l'Ateneu*, 37 (octubre de 1991), Tarragona, 6.

Andreu Dasca; Jordi Rovira: "La destrucció de Tarragona en el segle III d. de C.", *Niu d'art. Revista de l'Ateneu*, 38 (desembre de 1991), Tarragona, 26.

Andreu Dasca; Jordi Rovira: "Tres visions d'autors àrabs sobre Tarragona", *Labella d'or*, 6

(desembre de 1991), Tarragona, 21-24.

Jordi Rovira; Manel Güell: "La Tau: senyal de Tarragona", *Labella d'or*, 6 (desembre de 1991), Tarragona, 62-65.

Jordi Rovira; Andreu Dasca: *Tarragona fantàstica* [Trencaclosques], Tarragona, desembre de 1991.

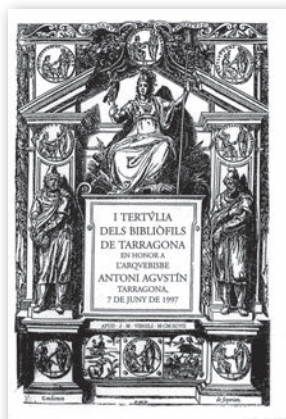
1992

Jordi Rovira; Andreu Dasca (ed.): Joan Baptista Aulèstia: *San Magín en Tarragona: reseña histórica de la fervorosa devoción que los moradores de la ciudad de Tarragona profesan a su ilustre compatriota y constante protector San Magín: precedida de un extracto de la historia de tan glorioso santo*, Biblioteca Tarraconense, 1, Tarragona, 1992, 40.

Jordi Rovira; Andreu Dasca: *El mausoleu de Jaume I: una obra modernista de Domènec i Montaner a Tarragona*, Biblioteca Tarraconense, 2, Tarragona, 1991, 65.

1995

1997

1998

Andreu Dasca; Jordi Rovira: *El Mausoleu de Jaume I* [desplegable], Tarragona, 1992.

Andreu Dasca; Jordi Rovira: "Pròleg", apartat de "El personatge" i transcripció del document del llibre: *Declaració jurada de Josep M. Alomà Sanabras*, Tarragona, 1992.

Jordi Rovira; Andreu Dasca: "Uns antics grafitis de la façana de la Catedral", *Niu d'art. Revista de l'Ateneu*, 39 (gener de 1992), Tarragona, 22.

Jordi Rovira; Andreu Dasca: "Alexandre de Laborde i Tarragona", *Niu d'art. Revista de l'Ateneu*, 40 (febrer de 1992), Tarragona, 12.

Jordi Rovira; Andreu Dasca: "La muralla romana", *Niu d'art. Revista de l'Ateneu*, 41 (març-abril de 1992), Tarragona, 7.

Andreu Dasca; Jordi Rovira: "El rescat del sarcòfag d'Hipòlit i ...", *Claxon* (30 de març al 5 d'abril de 1992), Tarragona, 14-15.

Andreu Dasca; Jordi Rovira: "Un estrany enterrament al peu de la Torre dels Escipions", *Claxon* (27 d'abril al 3 de maig de 1992), Tarragona, 35.

Andreu Dasca; Jordi Rovira: "El Gremi de pagesos de Tarragona", *Setmana Santa Tarragona*, Agrupació d'Associacions de Setmana Santa, Tarragona, 1992, 13-40.

Andreu Dasca; Jordi Rovira: "Un monument singular que reclama ésser salvat: l'ermita dels Mongons", *Setmana Santa Tarragona*, Agrupació d'Associacions de Setmana Santa, Tarragona, 1992, 68-69.

Jordi Rovira; Andreu Dasca: "Les Ordinacions de la Germandat de la Santa Creu", *Sang. Portaveu de la R. i V. Congregació de la Puríssima Sang de N. S. Jesucrist i de la Santíssima Verge de la Soledat*, 9 (12-19 d'abril de 1992), Tarragona, 25-26.

Andreu Dasca; Jordi Rovira: "Un capítol de la història del gremi en el segle XVIII", *Programa de Setmana Santa*

del Gremi de Pagesos de Sant Isidre, Tarragona, 1992, 17-18.

Andreu Dasca; Jordi Rovira: "Luci Anneu Florus i el seu gran elogi a Tarragona", *Claxon* (25 al 31 de maig de 1992), Tarragona, 16-17.

Jordi Rovira; Andreu Dasca: "La recerca de tresors a la Tarragona medieval", *Claxon* (1 al 7 de juny de 1992), Tarragona, 30-31.

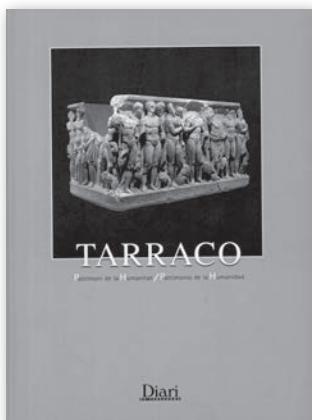
Jordi Rovira; Andreu Dasca: "Una curiosa sessió al Modern", *Claxon* (8 al 14 de juny de 1992), Tarragona, 10.

Jordi Rovira; Andreu Dasca: "El canonge Blanch, un poeta satíric", *Claxon* (6 al 12 de juliol de 1992), Tarragona, 21.

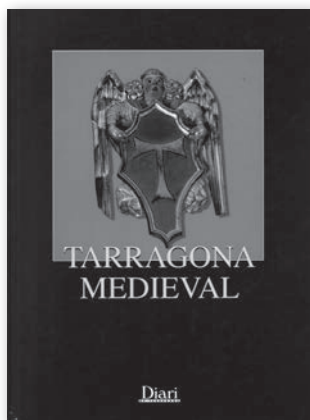
Andreu Dasca; Jordi Rovira: "Allò que difícilment podrem documentar arqueològicament a Tarragona", *Niu d'art. Revista de l'Ateneu*, 43 (juliol de 1992), Tarragona, 5.

1993

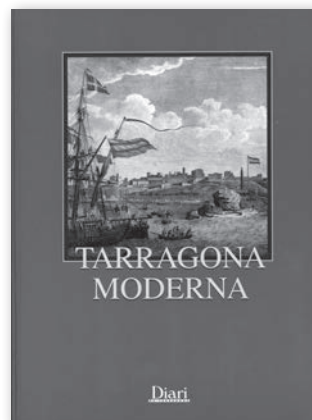
Jordi Rovira: "Alguns aspectes sobre la contextualització histò-

1998

1999

1999

rica del Fòrum Provincial de Tàrraco”, Ricardo Mar (ed.): *Els monuments provincials de Tàrraco. Noves aportacions al seu coneixement*, Documents d'Arqueologia Clàssica, 1, Tàrragona, 1993, 195-228.

Jordi Rovira; Francesc Barriac; Andreu Dasca (ed.): Carles Boni: *Epítome història de Tàrragona: un resum d'història de Tàrragona del segle XVIII*, Biblioteca Tarraconense, 3, Tàrragona, 1993, 121.

Jordi Rovira; Manel Güell; Andreu Dasca (ed.): Joan Sessé: *Vida del gloriós màrtir i ermità Sant Magí: del convent de Sant Magí del sagrat ordre de Predicadors*, Biblioteca Tarraconense, 4, Tàrragona, 1993, 85.

Manel Güell; Jordi Rovira (ed.): Antoni Grau: *Matalàs de tota llana: obra poètica de Josep Blanch, canonge de la Seu de Tàrragona (segle XVIII)*, Biblioteca Tarraconense, 5, Tàrragona, 1993, 70.

Andreu Dasca; Jordi Rovira (ed.): Josep Domènech: *Vida de la proto-màrtir Santa Tecla: patrona de Tàrragona y de todo el principado de Cataluña*, Biblioteca Tarraconense, 6, Tàrragona, 1993, 52.

Andreu Dasca; Jordi Rovira (ed.): Marià Mari: *Memòries de Nostra Senyora del Claustre de la Seu de Tàrragona: un manuscrit del segle XVIII de Marià Mari i Bas*, Biblioteca Tarraconense, 8, Tàrragona, 1993, 94.

Jordi Rovira; Andreu Dasca; Cristòfol Salom: “La Plaça del Rei. Evolució històrica”, *Setmana Santa Tàrragona*, Agrupació d'Associacions de Setmana Santa, Tàrragona, 1993, 83-88.

Andreu Dasca; Jordi Rovira: “Conreus antics a la Tàrragona romana”, *Programa de Setmana Santa del Gremi de Pagesos de Sant Isidre*, Tàrragona, 1993, 9-11.

Salvador Ramon; Jordi Rovira: “Les rogatives contra les plagues d'insectes”, *Programa de Setmana Santa del Gremi de Pagesos de Sant Isidre*, Tàrragona, 1993, 26-29.

Jordi Rovira; Andreu Dasca: *Tresors de la Tàrragona romana. Col·lecció de gravats antics amb motiu del Congrés Internacional d'Arqueologia Clàssica*, Diari de Tàrragona, Tàrragona, 1993, 10 làmines.

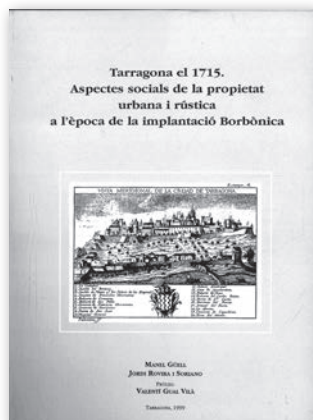
Andreu Dasca; Jordi Rovira: *Gravats del Port de Tàrragona*, Ateneu de Tàrragona, Tàrragona, 1993, 8 làmines.

Andreu Dasca; Jordi Rovira: *Els mesos de l'any al claustre de la Catedral*, Tàrragona, Gremi de Pagesos de Sant Isidre, 1993, 1 carpeta amb 12 làmines.

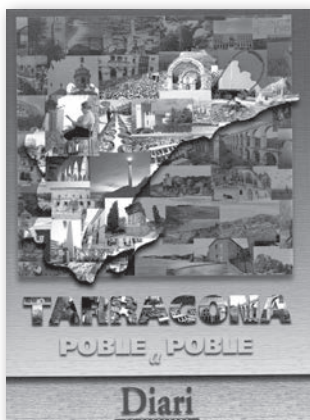
Jordi Rovira: “Tàrragona i una carpa: el regne de la crítica destructiva”, *Missiva*, 2 (juliol-agost de 1993), Tàrragona, 2-3.

1994

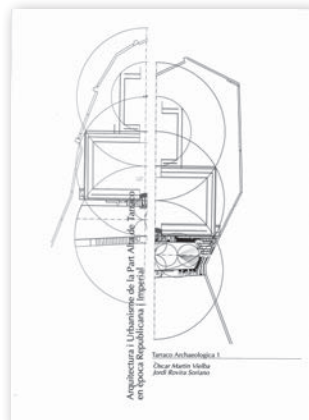
M. Antònia Ferrer; Andreu Dasca; Jordi Rovira: *CL anys de la Reial Societat Arqueològica Tarraconense. Una aproximació a la seva història (1844-1994)*, Tàrragona, 1994, 413.

1999

2000

2009

Jordi Rovira; Andreu Dasca: *La Torre dels Escipions*, Tarragona, 1994, 177.

Andreu Dasca; Jordi Rovira: "Costums importats o costums tarraconins?", *L'Espiridió*, 37 (gener-març de 1994), Tarragona, 16.

Manuel Güell; Jordi Rovira: "Bibliografia Històrica Tarraconense XIV", *Missiva*, 5 (gener-febrer de 1994), Tarragona, 2-4.

Andreu Dasca; Jordi Rovira: "Els Escipions, Tarragona i la conquesta de Cartago Nova", *Missiva*, 6 (març-abril de 1994), Tarragona, 3-4.

Jordi Rovira; Salvador Ramon; Andreu Dasca: *Introducció a la Setmana Santa de Tarragona*, Biblioteca Tarraconense, 9, Tarragona, 1994, 148.

Andreu Dasca; Jordi Rovira: "El gremi de pagesos de Sant Isidre, producte històric d'una llarga tradició associativa", *Sant Isidre, patró de la pagesia*, Tarragona, 1994, 3-4.

Andreu Dasca; Jordi Rovira: "Vers una història del Gremi de Pagesos de Sant Isidre i de la Setmana Santa de Tarragona", *Programa de Setmana Santa del Gremi de Pagesos de Sant Isidre*, Tarragona, 1994, 47-48.

Jordi Rovira; Andreu Dasca: "Alguns aspectes oblidats de la Setmana Santa a Tarragona", *Setmana Santa Tarragona*, Agrupació d'Associacions de Setmana Santa, Tarragona, 1994, 75-76.

Miquel Morata; Pere Audí; Andreu Dasca; Jordi Rovira: *Les festes de Sant Roc al Cós del Bou i Baixada de la Peixateria a Tarragona: síntesi històrica d'una festa singular (1844-1994)*, Tarragona, 1994, 172.

1995

Jordi Diloli i Jordi Rovira (ed.): *L'arqueologia de la mort. El món funerari a l'Antiguitat a la Catalunya meridional*, Citerior, 1, Tarragona, 1995, 227.

Jordi Rovira; Andreu Dasca (ed.): *Descripció del Corregiment*

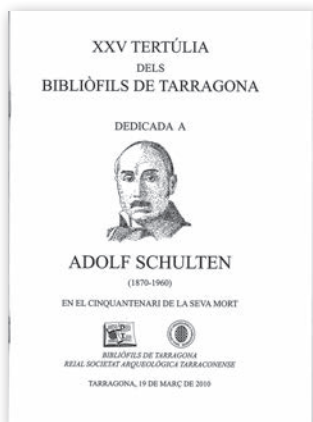
de Tarragona segons un manuscrit del segle XVIII de la Biblioteca Nacional de Madrid, Biblioteca Tarraconense, 12, Tarragona, 1995, 70.

Jordi Rovira; Andreu Dasca (ed.): Enrique Flórez: *Antigüedades tarraconenses: el volum d'arqueologia i història antiga de Tarragona de la España Sagrada d'Enrique Flórez (1769)*, Biblioteca Tarraconense, 14, Tarragona, 1995, 373.

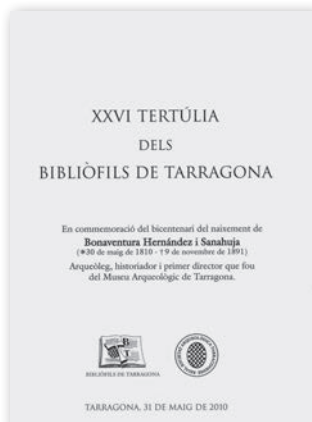
Jordi Rovira; Andreu Dasca: *Setmana Santa de Tarragona. Imatges i vocabulari* [Àlbum de cromos], Nou Diari-Ajuntament de Tarragona, Tarragona, 1995, 23.

Jordi Rovira; Andreu Dasca: *Gravats de Tarragona*, 7 gravats dins una carpeta + 1 desplegable, Tarragona, Tarraco Offset, [sense data, probablement 1995].

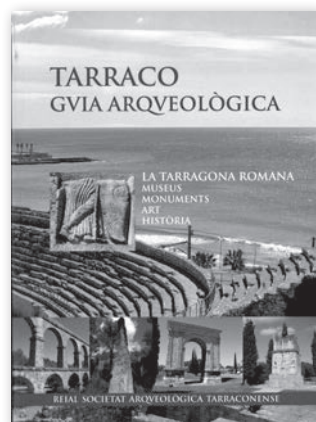
Jordi Rovira: "Pere Martí i Ferré", a: Josep M. Ollé Romeu (Dir.): *Homes del catalanisme. Bases de Manresa. Diccionari biogràfic*, Barcelona, 1995, 149.

2010

2010

2012

Jordi Rovira; Manuel Güell: "Francesc Viarnés i Gebell", a: Josep M. Ollé Romeu (Dir.): *Homes del catalanisme. Bases de Manresa. Diccionari biogràfic*, Barcelona, 1995, 270.

Jordi Rovira: "Sobre la documentació catalana de la Bibliothèque Nationale de Paris", *Missiva*, 11 (abril-juny de 1995), Tarragona, 5-6.

Andreu Dasca; Jordi Rovira: "Mosaics de Paret-Delgada", *El Pont Alt*, 65 (agost de 1995), La Selva del Camp, 17.

Jordi Rovira: "L'eterna letargia d'una biblioteca", *Missiva*, 14 (novembre-desembre de 1995), Tarragona, 2-3.

1997

Jordi Rovira; Eloy Hernández: *I Tertúlia dels Bibliòfils de Tarragona en honor a l'arquebisbe Antoni Agustín*, Tarragona, 7 de juny de 1997, 12.

1998

Jordi Diloli; Jordi Rovira (ed.): *L'arqueologia del territori. Anàlisi*

dels models d'ocupació i transformació del medi a l'Antiguitat a la Catalunya meridional i àrees lindants, Citerior, 2, Tarragona, 1998, 272.

[Jordi Rovira (coord.)]: *Tarraco patrimoni de la Humanitat*, Diari de Tarragona - Reial Societat Arqueològica Tarraconense, Barcelona, 1998, 196.

[Jordi López; Jordi Rovira]: "Síntesi cronològica i bibliografia", capítol 18 del llibre *Tarraco patrimoni de la Humanitat*, Diari de Tarragona - Reial Societat Arqueològica Tarraconense, Barcelona, 1998, 185-196.

Rafael Gabriel; Eloy Hernández; Jordi Rovira: "Tarragona moderna", *El món de l'aigua. Història de l'abastament d'aigua a Tarragona*, Tarragona, 1998, 69-99.

1999

[Jordi Rovira (coord.)]: *Tarragona medieval*, Diari de Tarragona - Reial Societat Arqueològica Tarraconense, Barcelona, 1999, 196.

[Jordi Rovira (coord.)]: *Tarragona moderna*, Diari de Tarragona - Reial Societat Arqueològica Tarraconense, Tarragona, 1999, 196.

Manel Güell, Jordi Rovira: *Tarragona el 1715: aspectes socials de la Tarragona urbana i rústica a l'època de la implantació borbònica*, Biblioteca Tarraconense, 7, Tarragona, 1999, 283.

2000

Jordi Rovira (ed.): *Tarragona poble a poble: guia de les nostres comarques*, Diari de Tarragona, 398.

2001

Jordi Rovira: "El Butlletí arqueològic: La gran aportació a la bibliografia tarragonina de la RSAT", *Butlletí Arqueològic*, 23 (2001), Tarragona, 7-24.

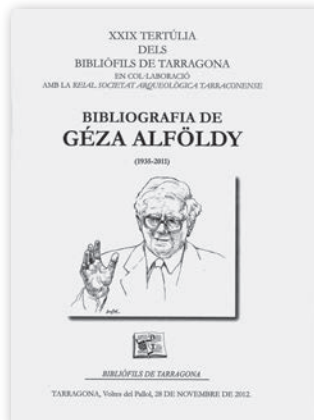
Jordi Rovira: "Relació cronològica del Butlletí", *Butlletí Arqueològic*, 23 (2001), Tarragona, 25-27.

2012

2012

2012

Manel Güell; Jordi Rovira: “La casa Castellarnau”, *Casa Castellarnau. Família, història i art a Tarragona*, Tarragona, 2001, 19-74.

Jordi Rovira: “Preludi” a Joan Alió Ferrer: *El món de la fusta a Tarragona*, Tarragona, 2001, 11-12.

2002

Jordi Diloli; Jordi Rovira (ed.): *Contactes i relacions comercials entre la Catalunya meridional i els pobles mediterranis durant l'antiguitat*, Citerior, 3, Tarragona, 2002, 249.

2009

Òscar Martín; Jordi Rovira: *Arquitectura i urbanisme de la Part Alta de Tarraco en època republicana i imperial*, Tarraco Archaeologica 1, Tarragona, 2009, 86.

2010

Òscar Martín; Jordi Rovira: “La part alta de Tarraco en època republicana i imperial: urbanisme,

arquitectura i procés constructiu”, *Butlletí Arqueològic*, 32 (2010) [=Actes del Congrés Internacional en homenatge a Theodor Hauschild, vol. II], Tarragona, 481-506.

Jordi Rovira: “Llums i ombres en el 25 anys de la Biblioteca Municipal”, *25 aniversari. Biblioteca hemeroteca municipal de Tarragona*, Tarragona, 2010, 180-185.

Jordi Rovira: *XXV Tertúlia dels Bibliòfils de Tarragona dedicada a Adolf Schulten*, Tarragona, 19 de març de 2010, 20.

J.R.S. [=Jordi Rovira Soriano]: *XXVI Tertúlia dels Bibliòfils de Tarragona en commemoració del bicentenari del naixement de Bonaventura Hernández i Sanahuja (30 de maig de 1810 - 9 de novembre de 1891). Arqueòleg, historiador i primer director que fou del Museu Arqueològic de Tarragona*, Tarragona, 31 de maig de 2010, 4.

2011

Jordi Rovira; Jaume Gómez (ed.): *La cosmographia de Pedro Apiano corregida y añadida por Gemma Frisio, médico y matemático* (Anvers, 1575), Tarragona, 2011.

Jordi Rovira: “La Tarragona de Lorca”, a Josep Mª Rosselló: *Lorca, la incògnita visita*, Tarragona, 2011, 77-78.

2012

Jordi Rovira; Òscar Martín: *Tarraco. Guia arqueològica*, Reial Societat Arqueològica Tarraconense, Tarragona, 2012, 348.

Jordi López; Jordi Rovira: “Presentació”, dins Géza Alföldy: *Las inscripciones monumentales del anfiteatro de Tarraco*, Tarraco Archaeologica 2, Tarragona, 2012, 7-8.

E.H.F.-J.R.S. [=Eloy Hernández; Jordi Rovira]: *Les edicions del Quixot d'Alonso Fernández de Avellaneda*, XXVIII Tertúlia dels Bibliòfils de Tarragona, 8 de juny de 2012, 20.

Jordi Rovira: *Bibliografia de Géza Alföldy (1935-2011)*, XXIX Tertúlia dels Bibliòfils de Tarragona en col·laboració amb la Reial Societat Arqueològica Tarraconense, Tarragona, 28 de novembre de 2012, 24.

2013

Jordi Rovira: *Amb T de Tarragona*, (edició privada

a cura de Jaume Gómez), Tarragona, 2013, 254.

Jordi Rovira: “Jordi Rovira Salvat”, a Manel Güell; Salvador-J. Rovira: *Biografies de Tarragona*, vol. III, Benicarló, 2013, 97.

2014

Jordi Rovira; Òscar Martín: *Tarraco. Guia arqueològica*,

Reial Societat Arqueològica Tarraconense, Tarragona, 2012, 364 [versió castellana, corregida i ampliada, de la publicada el 2012].

Jordi Rovira: “Joan Oliva Moncusí”, a Manel Güell; Salvador-J. Rovira: *Biografies de Tarragona*, vol. IV, Benicarló, 2014, 71-72.

TREBALLS EN PREMSA

Jordi Rovira: *Tarragona el 1900. Les postals de Hauser & Menet*, Bibliòfils de Tarragona, Tarragona.

Jordi Rovira; Òscar Martín: *El cementiri dels Jans de Tarragona*, Tarraco Archaeologica 3, Tarragona.

ARTICLES EN PREMSA DIÀRIA

1987

Andreu Dasca; Jordi Rovira: “Tarragona, patrimoni de la humanitat”, *Diari de Tarragona*, 31-10-1987, 11.

Andreu Dasca; Jordi Rovira: “Les muralles de Tarragona”, *Diari de Tarragona*, 15-11-1987.

Andreu Dasca; Jordi López; Jordi Rovira: “La nova seu del Col·legi d'Arquitectes contra el patrimoni?”, *Diari de Tarragona*, 10-12-1987, 8.

1988

Andreu Dasca; Jordi Rovira: “Tarragona i Sant Magí. Un recorregut per la premsa vuitcentista”, *Diari de Tarragona*, 09-08-1988, 8-9 (Monogràfic Festes de Sant Magí).

Andreu Dasca; Jordi Rovira: “La importància d'un petit carrer”, *Diari de Tarragona*, 09-08-1988, 6 (Monogràfic Festes de Sant Magí).

1991

–“El Teatre Metropol, obra de Gaudí?”, *Diari de Tarragona*, 19-05-1991, 6-7.

1997

–“Lluís de Salvador i Andrés, l'oblit injustificat”, *Diari de Tarragona*, 23-08-1997, 11 (cartes al director).

–“L'agraïment que Tarragona deu al Dr. Géza Alföldy”, *Diari de Tarragona*, 03-10-1997, 13 (cartes al director).

1998

–“Retrobar el Museu Molas”, *Diari de Tarragona*, 31-03-1998, 10.

–“L’orgull de Tarragona”, *Diari de Tarragona*, 15-06-1998, 11.

–“La universalitat de Tarragona”, *Diari de Tarragona*, 07-07-1998, 12.

2000

–“Tàrraco de nit”, *Diari de Tarragona*, 30-07-2000, 13.

–“¿Quan Sant Magí és nomenat copatró?”, *Diari de Tarragona*, 16-08-2000, 8 (Monogràfic Festes de Sant Magí).

–“Tarragona, patrimoni de la humanitat”, tretze anys després, *Diari de Tarragona*, 30-11-2000, 20.

Carlos Gosálbez; Jordi Rovira: “Una multitud sale a la calle para despedir a Augusto”, *Diari de Tarragona*, 02-12-2000, II.

Carlos Gosálbez; Jordi Rovira: “Una estatua recuerda la pacificación del Imperio”, *Diari de Tarragona*, 02-12-2000, III.

Carlos Gosálbez; Jordi Rovira: “El gobernador Galba crea la Legio VII Gémina”, *Diari de Tarragona*, 02-12-2000, XI.

Carlos Gosálbez; Jordi Rovira: “El emperador Adriano, objeto de un atentado”, *Diari de Tarragona*, 02-12-2000, XXII.

Carlos Gosálbez; Jordi Rovira: “La erupción del Vesubio causa miles de muertos”, *Diari de Tarragona*, 02-12-2000, XXVII.

Carlos Gosálbez; Jordi Rovira: “Titus inaugura l’amfiteatre més gran de l’Imperi Romà”, *Diari de Tarragona*, 02-12-2000, XXVIII.

Carlos Gosálbez; Jordi Rovira: “Tarraco llora la muerte del joven áuriga Eutyches”, *Diari de Tarragona*, 02-12-2000, XLVI.

Carlos Gosálbez; Jordi Rovira: “Aemilius Severianus representa ‘Mimographus’ en el teatro”, *Diari de Tarragona*, 02-12-2000, LIV.

2001

–“Pinzellades de la festa de Sant Magí”, *Diari de Tarragona*, 18-08-2001, 32.

2003

–“El gran Louvre arqueològic”, *Diari de Tarragona*, 24-07-2003, 4.

2006

–“El plor de la Capona”, *Diari de Tarragona*, 21-01-2006, 9 (Necrològica de Mn. Salvador Ramon Vinyes).

2008

–“Bryant salvó el anfiteatro”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 25-01-2008, 13.

–“El cementerio secreto”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 08-02-2008, 5.

–“Más de un siglo de cine en la ciudad”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 22-02-2008, 11.

–“Caídos del cielo”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 07-03-2008, 4.

–“Tras las huellas de la pasión”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 20-03-2008, 6.

–“Tarragona i el rei Jaume I”, *Diari de Tarragona*, 26-03-2008, 12.

–“El enigma de “El Quijote”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 04-04-2008, 4.

–“En el nombre de Tarragona”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 11-04-2008, 4.

–“Rodando bajo las bombas”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 21-04-2008, 4.

–“La llave de los judíos”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 25-04-2008, 4.

–“Profundo espíritu crítico”, *Diari de Tarragona*, 26-04-2008, 12 (Necrològica de José Sánchez Real).

–“El balcón indiscreto”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 02-05-2008, 6.

–“La época dorada de la arqueología”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 09-05-2008, 4.

- “El elixir de larga vida”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 16-05-2008, 4.
- “La voz del Mediterráneo”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 23-05-2008, 4.
- “Pioneros de la ecología”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 30-05-2008, 4.
- “Alföldy, el embajador de Tàrraco”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 06-06-2008, 4.
- “Cuando los payeses pedían agua a los santos”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 13-06-2008, 4.
- “Las fallas de Sant Joan”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 20-06-2008, 4.
- “La guerra olvidada”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 27-06-2008, 4.
- “Los caminos del mar”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 04-07-2008, 4.
- “Aquellas rancias vacaciones de antaño”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 11-07-2008, 4.
- “La visita de Coubertein”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 18-07-2008, 6.
- “De la rambla a la rambla”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 25-07-2008, 4.
- “La catedral inacabada”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 01-08-2008, 4.
- “El último paraíso”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 08-08-2008, 4.
- “Un crimen y un tesoro oculto”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 22-08-2008, 4.
- “El mito que surgió del mar”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 29-08-2008, 4.
- “En los orígenes de Tàrraco: El Mèdol”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 05-09-2008, 4.
- “Adriano un emperador en Tàrraco”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 12-09-2008, 4.
- “Una vida de Gigant”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 19-09-2008, II (Especial Festes de Santa Tecla).
- “La bona educació segons Pin i Soler”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 26-09-2008, 4.
- “Miró-Royo els tapissos màgics de Tarragona”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 03-10-2008, 9.
- “La sombra de Gaudí”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 10-10-2008, 10.
- “Nou so per al vell orgue”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 17-10-2008, 5.
- “Tarrakuna. La ciutat islàmica”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 24-10-2008, 5.
- “Picaportes: remei antic per a la crisi”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 31-10-2008, 13.
- “En busca d’un antic pou d’aigua fresca”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 07-11-2008, 9.
- “Vet aquí un gat...”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 14-11-2008, 4.
- “Un món sota els peus”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 21-11-2008, 4.
- “Quan es pagava per entrar a la ciutat”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 28-11-2008, 4.
- “El mercat dels records”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 05-12-2008, 6.
- “Efemèrides per al 2009. Ara fa 200 anys que...”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 12-12-2008, 4.
- “Eustaqui Vallès, el bon cirurgià de l’art”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 19-12-2008, 5.
- “Dues llegendes de cap d’any”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 25-12-2008, 7.

2009

- “Noranta nou anys de cavalcada”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 02-01-2009, 5.
- “Un segle i mig de bombers” *La Vanguardia (Tarragona)*, 09-01-2009, 5.
- “En els 70 anys de la fi de la guerra”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 16-01-2009, 4.

- “La darrera sotana”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 23-01-2009, 4.
- “Desxifrant les claus del codi de Tàrraco”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 30-01-2009, 4.
- “Els cromos d’abans”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 06-02-2009, 4.
- “La barana, en Joan i el nen”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 13-02-2009, 4.
- “Els banys del Miracle”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 20-02-2009, 5.
- “Els balls de Carnaval”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 27-02-2009, 4.
- “El Mercat Central”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 06-03-2009, 4.
- “Tarragona a 45 rpm”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 13-03-2009, 4.
- “Paraules d’ahir”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 20-03-2009, 4.
- “Les portes del món subterrani”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 27-03-2009, 4.
- “Pirates del Mediterrani”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 03-04-2009, 4.
- “La Setmana Santa de fa 70 anys”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 09-04-2009, 4.
- “El pintor de l’horitzó”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 17-04-2009, 4.
- “Jeroni Girava, el gran científic del segle XVI”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 24-04-2009, 6.
- “El general que derrotà Napoleó”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 01-05-2009, 4.
- “La dama de les estàtues”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 08-05-2009, 4.
- “Els altres aqüeductes”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 15-05-2009, 6.
- “Dues estrenes de cinema de 1909”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 22-05-2009, 5.
- “El Pla Pilats. L’arqueologia somniada”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 29-05-2009, 4.
- “Corpus. De l’ou com balla a la coca de cireres”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 05-06-2009, 6-7.
- “L’arqueòloga imparable”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 12-06-2009, 5.
- “Pioners de la boxa”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 19-06-2009, 10.
- “El brollador de l’Arrabassada”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 26-06-2009, 7.
- “La ciutat sense monuments”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 03-07-2009, 4.
- “Els antics Hotels”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 10-07-2009, 4.
- “Quan Eivissa era de Tarragona”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 17-07-2009, 4.
- “Una farmàcia de pel·lícula”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 24-07-2009, 4.
- “L’Elogi de Pèire de Marca”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 31-07-2009, 5.
- “Platja Llarga; entorn natural i històric”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 07-08-2009, 5.
- “August, l’emperador de Tàrraco”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 14-08-2009, 6.
- “Colom va partir del Serrallo”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 21-08-2009, 4.
- “Casa Canals, el palau de la muralla”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 28-08-2009, 4.
- “L’arc de Berà a la Plaça Imperial”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 04-09-2009, 4.
- “L’art d’embolicar”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 11-09-2009, 4.
- “Genealogia on line”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 18-09-2009, 13.
- “La rondalla de Santa Tecla”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 25-09-2009, 4.

- “Les Tarragones del món”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 02-10-2009, 5.
- “Guigui. El disseny amb el cor”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 09-10-2009, 4.
- “Les tres granotes”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 16-10-2009, 4.
- “Josep Blanch, el poeta sorneguer”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 23-10-2009, 5.
- “200 anys de cementiri”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 30-10-2009, 5.
- “Exorcismes i prodigis del claustre”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 06-11-2009, 4-5.
- “El futur vist des del passat”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 13-11-2009, 6.
- “Les Coves del Llorito”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 20-11-2009, 5.
- “El temps que fuig i el circ romà”, *Tarragona21.cat*, 26-11-2009.
- “Alomà: el bon anarquista”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 27-11-2009, 7.
- “Arquitectura efimera”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 04-12-2009, 6.
- “El Nadal de paper”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 18-12-2009, 5.
- “2010 un any per celebrar”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 31-12-2009, 6.
- 2010**
- “Tamarit, castell i vila”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 08-01-2010, 5.
- “Torres que miren el cel”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 15-01-2010, 5.
- “Tarragona de postal: Hauser y Menet”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 22-01-2010, 7.
- “La Tàrraco de David Mata”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 29-01-2010, 13.
- “La petita història de l'àvia”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 05-02-2010, 6.
- “García Lorca a Tarragona”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 12-02-2010, 4.
- “La ciutat que Schulten va estimar”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 19-02-2010, 6.
- “‘Tarraco quanta fuit’... el llibre d'or de Tarragona”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 26-02-2010, 7.
- “El primer romesco”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 05-03-2010, 7.
- “Pioners del telèfon”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 12-03-2010, 4.
- “El Mas de les figures”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 19-03-2010, 7.
- “L'edifici del Banc d'Espanya”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 26-03-2010, 6-7.
- “Exhibició aèria un Dissabte Sant”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 01-04-2010, 7.
- “‘Tsunamis’ al Serrallo”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 09-04-2010, 5.
- “Teatre clàssic a Tarragona: El somni de Margarida Xirgu”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 16-04-2010, 7.
- “L'home que estimava els llibres”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 23-04-2010, 6.
- “Efectes volcànics”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 30-04-2010, 4.
- “Tarraco Filatèlica”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 07-05-2010, 5.
- “Un príncep alemany captivat per Tarragona”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 14-05-2010, 5.
- “La cripta de la xocolata”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 21-05-2010, 5.
- “Un heroi de la I Guerra Mundial”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 28-05-2010, 4-5.
- “Hernández Sanahuja i el sarcòfag maleït”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 04-06-2010, 4-5.

- “Tresors a la Tarragona medieval”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 11-06-2010, 5.
 - “A la conquesta de Menorca”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 18-06-2010, 10.
 - “Literatura de Guerra”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 25-06-2010, 4-5.
 - “Del mantecau al gelat”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 02-07-2010, 6.
 - “De les coves de l’aigua fresca al Circ romà”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 09-07-2010, 4.
 - “Una capbussada reial”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 16-07-2010, 4.
 - “L’Orfeo Tarragoní al Palau de la Música”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 23-07-2010, 9.
 - “Tango DO Tarragona” *La Vanguardia (Tarragona)*, 30-07-2010, 8.
 - “Blandinieres, les begudes d’un segle”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 06-08-2010, 5.
 - “40 anys d’auditori”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 13-08-2010, 6.
 - “El sanatori de la platja”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 20-08-2010, 4.
 - “El solar de les il·lusions”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 27-08-2010, 4.
 - “L’altre Mèdol”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 03-09-2010, 4.
 - “Donya Maximina”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 10-09-2010, 4.
 - “La bufetada de Santa Tecla”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 17-09-2010, 6.
 - “Teatre romà i democràcia”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 24-09-2010, 8-9.
 - “En els inicis de la fotografia”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 01-10-2010, 6.
 - “Els sastres i la roba feta”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 08-10-2010, 6.
 - “Pedres que parlen llatí”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 15-10-2010, 4.
 - “A l’ombra de l’Hostal del Sol”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 22-10-2010, 4.
 - “Un home d’alçada”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 29-10-2010, 4.
 - “La darrera visita del Papa a Tarragona”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 05-11-2010, 4.
 - “Ciclisme amateur”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 12-11-2010, 6.
 - “La pólvora de l’Amfiteatre”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 19-11-2010, 4.
 - “El saló de la ciutat”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 26-11-2010, 4.
 - “Les idees del doctor Rabadà”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 03-12-2010, 4.
 - “La ruïna del museu”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 10-12-2010, 4.
 - “Dos segles de torrons”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 23-12-2010, 5.
 - “Himnes a Tarragona”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 24-12-2010, 4.
 - “L’aurora de la guerra”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 31-12-2010, 6.
- 2011**
- “L’estació de Reus”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 07-01-2011, 4.
 - “Any Montoliu”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 14-01-2011, 4.
 - “Visites presidencials”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 21-01-2011, 4.
 - “Santa Tecla la Vella”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 28-01-2011, 4.
 - “El Coliseu Mundial”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 04-02-2011, 4.
 - “La lliga del bon mot”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 11-02-2011, 9.

- “Sortir en Globus”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 18-02-2011, 4.
- “El príncep Cràpula”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 06-05-2011, 5.
- “El malefici de l’art”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 22-07-2011, 6.
- “Pagar per eludir la mili”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 25-02-2011, 8.
- “El primer partit”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 13-05-2011, 4.
- “L’Arc de Berà, víctima de guerra”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 29-07-2011, 4.
- “De Pittsburgh a Tarragona”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 04-03-2011, 4.
- “El vol de l’oreneta”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 20-05-2011, 4.
- “Platges i moral”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 05-08-2011, 4.
- “Maria Josepa Massanès, dona i poetessa”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 11-03-2011, 5.
- “El maig més terrible”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 27-05-2011, 4.
- “Tarragono esperanta”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 12-08-2011, 4.
- “Terror a Tarragona”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 18-03-2011, 4.
- “El regicida”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 03-06-2011, 4.
- “La metxa de Sant Magí”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 19-08-2011, 5.
- “El secret dels jesuïtes”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 25-03-2011, 4.
- “Temporada de bany”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 10-06-2011, 4.
- “La ciutat dels refugis”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 26-08-2011, 4.
- “El cor del general”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 01-04-2011, 4.
- “Retorn al setge del Francès”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 17-06-2011, 4.
- “Manual de bruixeria”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 02-09-2011, 4.
- “Ex-Libris tarragonins”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 08-04-2011, 4.
- “L’hoste indesitjable”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 24-06-2011, 12.
- “A poc a poc i bona lletra”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 09-09-2011, 4.
- “La porta de la vergonya”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 15-04-2011, 7.
- “El tresor del Francès”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 01-07-2011, 5.
- “La relíquia perduda”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 16-09-2011, 5.
- “Retrobament”, *Diari de Tarragona*, 18-04-2011, 4.
- “Las disculpas de Francia”, *Diari de Tarragona*, 07-07-2011, 19.
- “El Negrito”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 23-09-2011, 4.
- “Llibres de trinxera”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 21-04-2011, 7.
- “Un aventurer anglès a Poblet”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 08-07-2011, 6.
- “La paraula del geni”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 30-09-2011, 4.
- “L’ascensor del balcó”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 29-04-2011, 4.
- “Florus, el poeta enamorat”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 15-07-2011, 4.
- “Cartell de premis del 1790”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 07-10-2011, 4.

- “L’altre Cervantes”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 14-10-2011, 4.
- “Paviments divins”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 21-10-2011, 4.
- “El tren de la costa”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 28-10-2011, 4.
- “Tenorios”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 04-11-2011, 4.
- “Vins, cellers i una arracada”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 11-11-2011, 4.
- “Gratias maximas”, *Diari de Tarragona*, 08-11-2011, 11 (Necrològica Geza Alföldy).
- “Científic de l’antiguitat: Géza Alföldy (1935-2011). Epigrafista i historiador del món romà”, *La Vanguardia*, 12-11-2011, 37.
- “El segell Blau”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 18-11-2011, 12.
- “Qüestió d’horaris”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 25-11-2011, 4.
- “Normes d’internat”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 03-12-2011, 4.
- “Ramon Nolla, metge carlí”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 09-12-2011, 4.
- “Hostes vingueren...”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 16-12-2011, 4.
- “L’edicta d’August”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 23-12-2011, 4.
- “Tarragona en clau de sol”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 30-12-2011, 6.
- 2012**
- “La redempció dels templers”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 10-01-2012, 5.
- “Viva la Pepa!”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 13-01-2012, 6.
- “Els fogons de la Seu”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 20-01-2012, 6.
- “Tarragona el 1603”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 27-01-2012, 4.
- “De servei públic a floristeria”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 03-02-2012, 4.
- “L’urbanisme retrobat”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 10-02-2012, 4.
- “El naufragi del ‘Curra’”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 17-02-2012, 4.
- “Precursors del bàsquet”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 24-02-2012, 4.
- “Patrimonio, doce años después”, *Diari de Tarragona*, 26.02.2012, 4.
- “La pica dels jueus”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 02-03-2012, 4.
- “Ideal femení”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 09-03-2012, 4.
- “El Col·legi Provincial”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 16-03-2012, 4.
- “Les Coques”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 23-03-2012, 4.
- “El tramvia del desig”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 30-03-2012, 5.
- “Un anfiteatro fruto de la generosidad”, *Diari de Tarragona*, 01-04-2012, 6-7.
- “La gran cisterna”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 05-04-2012, 4.
- “L’ombra de la lluna”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 13-04-2012, 4.
- “Llums i ombres de ‘Yerma’”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 20-04-2012, 4.
- “L’estàtua de la discòrdia”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 27-04-2012, 4.
- “Que vénen els tàrtars!”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 04-05-2012, 4.
- “El mal nom dels carrers”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 11-05-2012, 4.
- “Mines d’aigua”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 18-05-2012, 4.
- “El castell desaparegut”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 25-05-2012, 4.

- “Els Campos”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 01-06-2012, 4.
- “L’Oliva: de la guerra a la pau”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 08-06-2012, 4.
- “Cent edicions del Quixot tarragoní”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 15-06-2012, 4.
- “Festivals’54”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 21-06-2012, 10.
- “Els secrets de l’aire”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 29-06-2012, 8.
- “L’incident Baker”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 05-07-2012, 4.
- “Preparatius turístics”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 12-07-2012, 4.
- “El primer set”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 19-07-2012, 4.
- “El jardí del General”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 26-07-2012, 4.
- “Amb el plànol a la mà”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 03-08-2012, 4.
- “Televisió amb interferències”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 10-08-2012, 4.
- “Governador González, 14”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 17-08-2012, 6.
- “Dalmau el prestidigitador”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 24-08-2012, 4.
- “El Farinelli de Tarragona”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 31-08-2012, 4.
- “90 anys del vell estadi”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 07-09-2012, 5.
- “Theodor Hauschild, mestre d’arqueòlegs”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 14-09-2012, 4.
- “El color del Chartreuse”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 21-09-2012, 6.
- “El Chesterton més tarragoní”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 28-09-2012, 5.
- “El columbari de Vila-rodonà”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 08-10-2012, 5.
- “Les festes del 1900”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 12-10-2012, 4.
- “Consenci i els còdexs màgics”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 19-10-2012, 4.
- “Els vint segles de Pilats”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 26-10-2012, 4.
- “A la recerca de Cal·lípolis”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 02-11-2012, 4.
- “L’assemblea catalanista”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 09-11-2012, 4.
- “La placeta de Sant Joan”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 16-11-2012, 10.
- “La deessa de la venjança”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 23-11-2012, 4.
- “El llegat d’Alföldy”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 30-11-2012, 4.
- “L’altra inauguració del Tarragona”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 07-12-2012, 6.
- “La creu de la Guineu”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 14-12-2012, 4.
- “Un segle i mig de pas a nivell”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 21-12-2012, 4.
- “L’estrena dels ‘Pastorets’”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 28-12-2012, 8.

2013

- “La Bona Vida”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 04-01-2013, 4.
- “Cent anys d’escoltisme”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 14-01-2013, 5.
- “La medalla dels pobres”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 18-01-2013, 4.
- “Un tren a Tarragona”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 25-01-2013, 4.
- “La carretera de Lleida”, *La Vanguardia (Tarragona)*, 01-02-2013, 4.
- “La aguja de El Mèdol crece 4 metros a raíz de la

- excavación en su base” (El Fòrum), *Diari de Tarragona*, 21-07-2013, 6.
- “Limpien la Torre dels Escipions de las balas usadas en prácticas de tiro” (El Forum), *Diari de Tarragona*, 28-07-2013, 8.
- “El Museu de la Necròpolis permanece condenado al olvido” (El Forum), *Diari de Tarragona*, 04-08-2013, 12.
- “El acueducto de les Ferreres se ha convertido en una pista de trial” (El Forum), *Diari de Tarragona*, 11-08-2013, 13.
- “La Guerra del Francès pide ser recordada también en los museos” (El Forum), *Diari de Tarragona*, 18-08-2013, 5.
- “El cardenal Vidal i Barraquer, convertido en Papa en una novela” (El Forum), *Diari de Tarragona*, 25-08-2013, 6.
- “El rescate submarino del sarcófago de Hipólito cumple 65 años” (El Forum), *Diari de Tarragona*, 01-09-2013, 6.
- “Sale a la luz un nuevo sector del circo romano de Tàrraco” (El Forum), *Diari de Tarragona*, 08-09-2013, 14.
- “Aparecen dos nuevas puertas del circo romano en la Rambla Vella” (El Fòrum), *Diari de Tarragona*, 15-09-2013, 6.
- “La olvidada arqueología industrial de Tarragona languidece” (El Forum), *Diari de Tarragona*, 22-09-2013, 12.
- “La capilla de Santa Tecla de la Catedral reclama ser restaurada” (El Forum), *Diari de Tarragona*, 29-09-2013, 8.
- “El Foro romano, un monumento con vocación de jardín urbano” (El Forum), *Diari de Tarragona*, 06-10-2013, 14.
- “El ‘skyline’ de Tarragona necesita una más amplia protección” (El Forum), *Diari de Tarragona*, 13-10-2013, 10.
- “La ermita del Mongons, de la época de la Reconquista, en peligro” (El Forum), *Diari de Tarragona*, 20-10-2013, 6.
- “El cementerio de Tarragona, un conjunto monumental a preservar” (El Forum), *Diari de Tarragona*, 27-10-2013, 6.
- “Un error sin paliativos en la restauración de la muralla romana” (El Fòrum), *Diari de Tarragona*, 03-11-2013, 9.
- “El legado científico de Alföldy continúa vivo en Tàrraco” (El Forum), *Diari de Tarragona*, 10-11-2013, 10.
- “Se cumplen cincuenta años de la pérdida del Teatre Principal” (El Forum), *Diari de Tarragona*, 17-11-2013, 10.
- “El bimilenario de la muerte de Augusto, cita obligada para Tàrraco” (El Forum), *Diari de Tarragona*, 24-11-2013, 8.
- “El mercado de la plaça del Fòrum, testimonio vivo de la historia local” (El Forum), *Diari de Tarragona*, 01-12-2013, 12.
- “La antiga Rectoría de la Catedral reclama atención a su interior” (El Forum), *Diari de Tarragona*, 08-12-2013, 6.
- “Indignación ante el forzado ocaso de la Hemeroteca de Tarragona” (El Forum), *Diari de Tarragona*, 15-12-2013, 10.
- “El Preventorio de La Savinosa y su indudable valor arquitectónico” (El Forum), *Diari de Tarragona*, 22-12-2013, 8.
- “Joan Oliva Bridgman, el olvidado amigo tarraconense de Picasso” (El Forum), *Diari de Tarragona*, 29-12-2013, 8.

2014

- “Cuarto centenario del Quijote de Avellaneda que nació en Tarragona” (El Forum), *Diari de Tarragona*, 05-01-2014, 12.
- “La Guerra Civil acabó en Tarragona el 15 de enero de 1939, hace 75 años” (El Forum), *Diari de Tarragona*, 12-01-2014, 10.
- “El obispo Himerio, precursor de la sede metropolitana de Tarragona” (El Forum), *Diari de Tarragona*, 19-01-2014, 14.
- “Jardines históricos, la fragilidad de la naturaleza

en el entorno urbano” (El Forum), *Diari de Tarragona*, 26-01-2014, 8.

Jordi Rovira; Francesc Barriach: “El archivo municipal que la guerra dividió será reintegrado” (El Forum), *Diari de Tarragona*, 02-02-2014, 8.

–“Les coves del Llorito fueron unas canteras de origen romano” (El Forum), *Diari de Tarragona*, 09-02-2014, 14.

–“La muralla se debate entre la restauración y la reconstrucción” (El Forum), *Diari de Tarragona*, 16-02-2014, 12.

–“El flamante Arxiu General de la Diputació ubicado en La Canonja” (El Forum), *Diari de Tarragona*, 03-03-2014, 11.

–“El implacable deterioro de los capiteles del claustro pide actuar” (El Forum), *Diari de Tarragona*, 09-03-2014, 8.

–“Antolín López Peláez, el arzobispo cosmopolita que fue a Verdún” (El Forum), *Diari de Tarragona*, 17-03-2014, 11.

–“Los despropósitos históricos del ferrocarril en Tarragona” (El Forum), *Diari de Tarragona*, 24-03-2014, 20.

–“Testimonios olvidados de la Guerra Civil en las calles de Tarragona” (El Forum), *Diari de Tarragona*, 31-03-2014, 12.

–“Los programas de Semana Santa, un tesoro de información histórica” (El Forum), *Diari de Tarragona*, 14-04-2014, 6.

–“El Coso Blanco de Tarragona de 1914, un derroche de excentricidad” (El Forum), *Diari de Tarragona*, 04-05-2014, 10.

–“El repte de l’aqüeducte”, *Diari de Tarragona*, 07-05-2014, 5.

–“Tarraco rediviva” (El Forum), *Diari de Tarragona*, 11-05-2014, 3.

–“Centcelles y el incomprensible olvido de un yacimiento arqueológico excepcional” (El Forum), *Diari de Tarragona*, 18-05-2014, 10.

–“El renacer de la antigua biblioteca del Seminari de Tarragona” (El Forum), *Diari de Tarragona*, 01-06-2014, 10.

–“El antiguo Museo de la Ciudad, un precedente para tener en cuenta” (El Forum), *Diari de Tarragona*, 15-06-2014, 11.

–“El columbario de Vilardona, un monumento romano casi olvidado” (El Forum), *Diari de Tarragona*, 29-06-2014, 10.

–“La capilla de Santa Tecla la Vella, el secreto mejor guardado de la Catedral” (El Forum), *Diari de Tarragona*, 13-07-2014, 12.

–“El invisible patrimonio visigodo de Tarragona” (El Forum), *Diari de Tarragona*, 27-07-2014, 12.

–“Fasto y pompa italiana para la estatua del emperador Augusto” (El Forum), *Diari de Tarragona*, 10-08-2014, 12.

–“Hoy se celebra el bimilenario de la muerte del emperador Augusto” (El Forum), *Diari de Tarragona*, 19-08-2014, 10.

–“El llisós y la piedra de santa Tecla, signos de identidad de la ciudad” (El Forum), *Diari de Tarragona*, 31-08-2014, 10.

–“Las diversas secuelas de la Guerra de Sucesión en Tarragona” (El Forum), *Diari de Tarragona*, 14-09-2014, 14.

–“Guido Agostini, un tarracónense en la Primera Guerra Mundial” (El Forum), *Diari de Tarragona*, 30-09-2014, 16.

BIBLIOGRAFIA WEB

Jordi Rovira dóna la visió de la Reial Societat Arqueològica Tarraconense en relació al passat, al present i al futur del patrimoni romà de Tarragona, la seva difusió, el seu estat de conservació i la seva promoció. Entrevista publicada el 15-9-2010 a Youtube:

<https://www.youtube.com/watch?v=kc2kqawLt8s>

TV3. Entrevista al programa Divendres, emesa el 20/06/2011, sobre què sorprèn més als turistes: <http://www.ccma.cat/tv3/alacarta/Divendres/Que-sorpren-mes-de-Catalunya-als-turistes/video/3587030/>

Sos Hemeroteca Tarragona. Entrevista publicada el 12-12-2013 a Youtube:

<https://www.youtube.com/watch?v=UVi-ACP0gGQ>

Tarragona Ràdio, entrevista publicada el 11/03/2014:

http://www.tarragonaradio.cat/contingut_programa/jordi_rovira_president_de_la_reial_societat_arqueologica_de_tarragona/1/813/5310

Victòria Fornés: *Parlem de Tarragona*, Tarragona, abril 2014, 29-36.

Entrevista publicada el 14-10-2014 a Youtube:

<https://www.youtube.com/watch?v=wC19YvFW1iM>

ENTREVISTES

Jesús Mármol: "Rovira: Els actes miraculosos de Sant Magí no han disminuït", *Diari de Tarragona* (Monogràfic Festes de Sant Magí), 19-08-1994, 32.

Ivet Batet: "Jordi Rovira. Guia turístic; presidente de la empresa tarraconense Itinere", *La Vanguardia* (Vivir en Tarragona), 31-07-1999, 2.

Marcel Barrera: "Jordi Rovira: 'En patrimoni, s'ha d'actuar sense fisures'", *El Punt*, 04-12-2000, 5.

Carles Gosálbez: "Jordi Rovira: 'A veces mentimos por el bien de TGN'", *Diari de Tarragona*, 29-10-2009, 8.

Carina Filella: "Un llibre de Jordi Rovira i l'artista Rosselló recordarà les estades de Lorca a Tarragona", *El Punt Avui*, 9-6-2010: <http://www.elpuntavui.cat/noticia/article/5-cultura/19-cultura/179171-un-llibre-de-jordi-rovira-i-lartista-rossello-recordara-les-estades-de-lorca-a-tarragona.html>

Carles Gosálbez: "Jordi Rovira: 'Tabacalera no pot quedar-se a la meitat del camí'", *Tarragona 21. Diari Multimèdia de la Ciutat*, 07-04-2011.

<http://www.tarragona21.com/jordi-rovira-%E2%80%99Ctabacalera-no-pot-quedar-se-a-la-meitat-del-cami%E2%80%99D/>

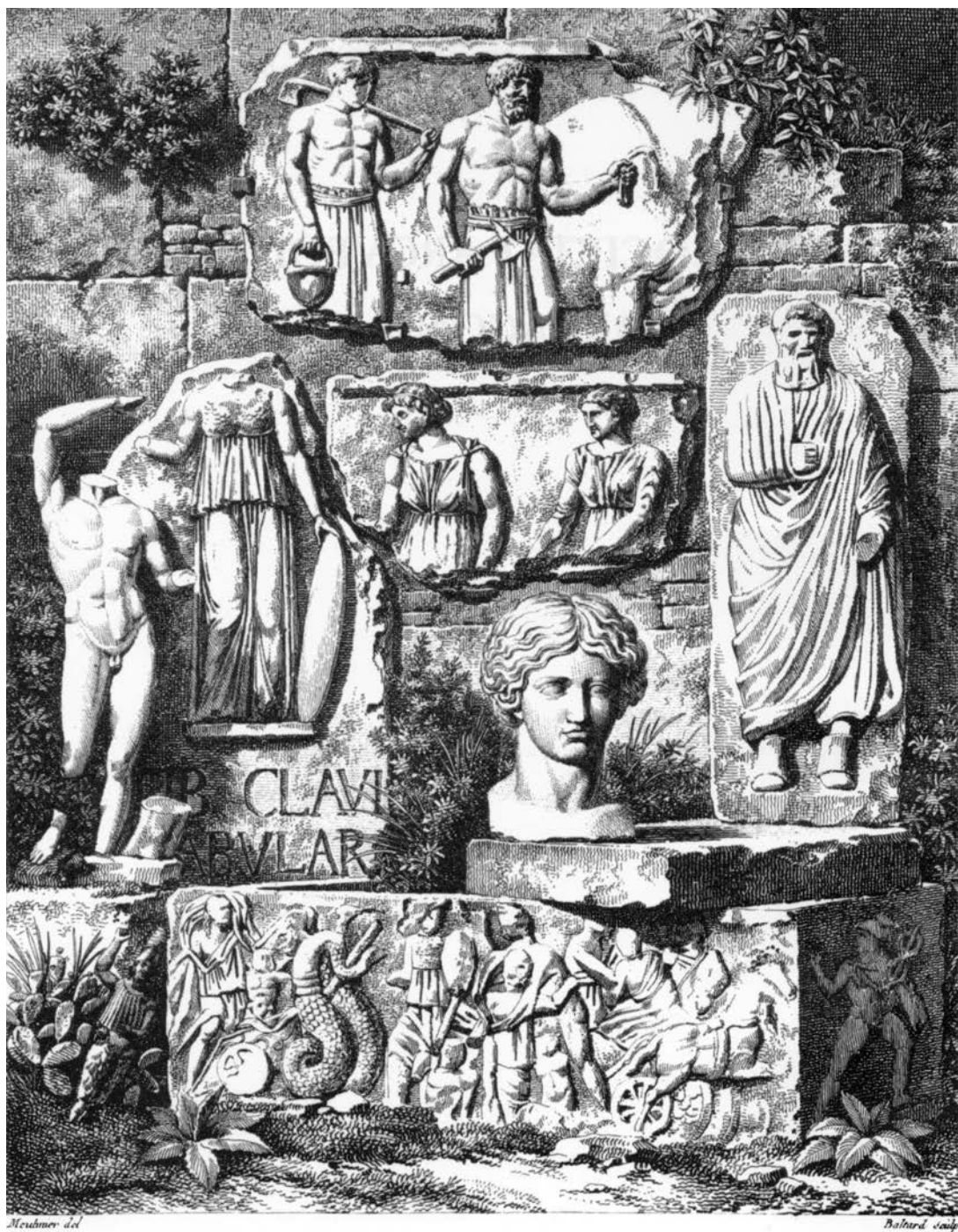
Xavier Fernández José: "Jordi Rovira: 'En TGN aún se percibe el eco de la Guerra del Francès'", *Diari de Tarragona*, 25-06-2011, 10.

Jordi Rovira: "Apuesta por el patrimonio de Tarragona, como el Museu Arqueològic", *Diari de Tarragona*, 18-11-2011, 40 (Carta al nuevo presidente).

Àlex Saldaña: "Jordi Rovira: 'Hay que vender mejor el patrimonio'", *Diari de Tarragona*, 07-03-2013, 8.

Carina Filella: "Som els ecologistes de les pedres", *El Punt Avui*, 20-07-2014, 44-45.

<http://www.elpuntavui.cat/noticia/article/5-cultura/19-cultura/759566-som-els-ecologistes-de-les-pedres.html?cca=1>

“Fragments d’escultura antiga de Tarragona”, planxa LIX del *Voyage pittoresque et historique en Espagne* (1806)
d’Alexandre de Laborde, dibuixada per Moulinier i gravada per Baltard

Otium sine litteris mors est et hominis vivi sepultura

L. A. Seneca
Epistulae morales ad Lucilium, LXXXII.3

Sesterce de Tiberi encunyat a Tarragona mostrant en el seu revers el miracle de l'ara amb la palmera que refereix l'escriptor llatí Quintilià i les lletres CVTT (Colonia Urbs Triumphalis Tarraco).

Procedeix de la plaça Verdaguer (col·lecció Jordi Rovira)

AQUEST OPUSCLE
HA ESTAT EDITAT
AMB MOTIU DE
L'HOMENATGE A
JORDI ROVIRA SORIANO,
COINCIDINT AMB
EL RECONeixEMENT
COM A
FILL PREDILECTE
DE TARRAGONA
(14 D'ABRIL DE 2015)

Edició privada de 400 exemplars.

Editen: Associació de Bibliòfils de Tarragona i Reial Societat Arqueològica Tarraconense.

Dibuix de portada: Josep Mª Rosselló
Pòrtic: Òscar Martín
Notes biogràfiques: Jordi López Vilar
Recull de publicacions: Jordi López Vilar
Recull d'articles en premsa diària: M. Elena Virgili i Montse Sans
Fotografies: Jaume Gómez (p. 5), José Carlos León (p. 2),
Òscar Martín (p. 7) i Luís Millan (p. 8)
Agraïments: Teresa Bretos, Andreu Dasca, Rafael Gabriel,
Manel Güell i Òscar Martín
Imprimeix: Impremta Virgili
D.L.T: 522-2015